

Victor Hugo en Notre-Dame

Het decor van een roman

De beroemde roman van Victor Hugo, *Notre-Dame de Paris*, verschijnt in 1831 en heeft onmiddellijk een groot succes. Hij valt samen met een vernieuwde interesse in de middeleeuwse periode en zijn monumenten. Hugo situeert een melodramatische intrige in een historische omgeving, die gaat leven door de verbeelding van de schrijver. Hij zet het krioelende leven van het XVde eeuwse Parijs in scène rond de kathedraal. Een belangrijk deel van de gebeurtenissen in de roman speelt zich af in de torens. De klokken en hun beroemde luider Quasimodo spelen een grote rol.

Een verdediger van het erfgoed

De torens zijn het favoriete gedeelte van Notre-Dame. Zij worden door Victor Hugo omschreven als de “harmonieuze delen van een prachtig geheel”. Het romantische, schilderachtige proza van de schrijver trekt de aandacht op de zeer vervallen staat van de kathedraal* aan het begin van de XIXde eeuw. Hij is ervan overtuigd dat “grootse gebouwen, net als bergen, werken van eeuwen zijn” en neemt deel aan een grote campagne die resulteert in de restauratie van Notre-Dame vanaf 1845. Het is de start van een zorg voor het erfgoed en het begin van een beleid voor de restauratie van monumenten.

* Uitleg op de achterzijde van dit document.

Woordenlijst

Belfort: structuur die de klokken ondersteunt.
Bourdon: de grootste klok met de laagste tonen.
Chimaera: uitbeelding van een monster, een fantasiewezen. Een sierbeeldhouwwerk, niet te verwarren met waterspuwers, uitstulpingen die bedoeld zijn voor de afvoer van regenwater.
Fleuron: op bloemen is geïnspireerde versiering.
Kathedraal: kerk met een bisschop.
Kruisboog: verstevigende boog van een gewelf, die hij de druk naar de hoeken afvoert.
Stryga: van oorsprong een Griekse term die “nachtvogel” betekent. In Oosterse legendes is dit een nachtelijke kwade geest.
Voorplein: het plein voor de kerk.

Praktische informatie

Gemiddelde tijd voor het bezoek: 50 minuten.
 Het beklimmen van de torens vindt plaats in groepen van 20 personen, ongeveer elke 10 minuten.
 Geen toilet. 400 treden zonder lift.
 Aangepaste rondleidingen voor gehandicapten.

Dit bezoek is niet geschikt voor zwangere vrouwen, personen met hartklachten en personen die last hebben van duizeligheid.

Het Centre des monuments nationaux geeft een collectie gidsen uit over de Franse monumenten, die in diverse talen vertaald zijn. De Éditions du patrimoine worden in de boekhandel verkocht.

Centre des monuments nationaux
 Tours de la cathédrale Notre-Dame de Paris
 6 place du Parvis-Notre-Dame
 75004 Paris
 tél. 01 53 10 07 00
 tours-notre-dame@monuments-nationaux.fr

www.monuments-nationaux.fr

torens van Notre-Dame

Symbool van een middeleeuws Parijs

De bloei van de gotiek

Op de plaats van de Merovingische kathedraal* legde bisschop Maurice de Sully in 1163 de eerste steen van Notre-Dame de Paris, een gewaagd project waarvan de bouw bijna 200 jaar zou duren.

De gigantische afmetingen ervan kennen hun gelijke niet tot de bouw van de kathedralen* van Amiens en Reims uit de jaren 1230; de torens zijn 69 meter hoog. Notre-Dame de Paris zal het grootste westerse religieuze gebouw zijn tot het midden van de XIIIde eeuw. De opzet is bijzonder modern, met een schip met vijf zijschepen, zonder uitstekend dwarsschip en een koor met dubbele omgang. Tussen 1220 en 1230 worden de hoge delen in de nieuwe stijl gebouwd, de flamboyante gotiek, om het koor meer licht te geven.

Restauraties in de XIXde eeuw

Tijdens de revolutie zijn de beeldhouwwerken beschadigd. Vanaf 1845 worden de architecten Viollet-le-Duc en Lassus belast met de restauratie van Notre-Dame en vernieuwen zij de bewerkte versieringen. Sinds 1991 maakt de kathedraal deel uit van het werelderfgoed van Unesco binnen de site “Parijs, oevers van de Seine”.

* Uitleg op de achterzijde van dit document.

Inleiding tot het bezoek

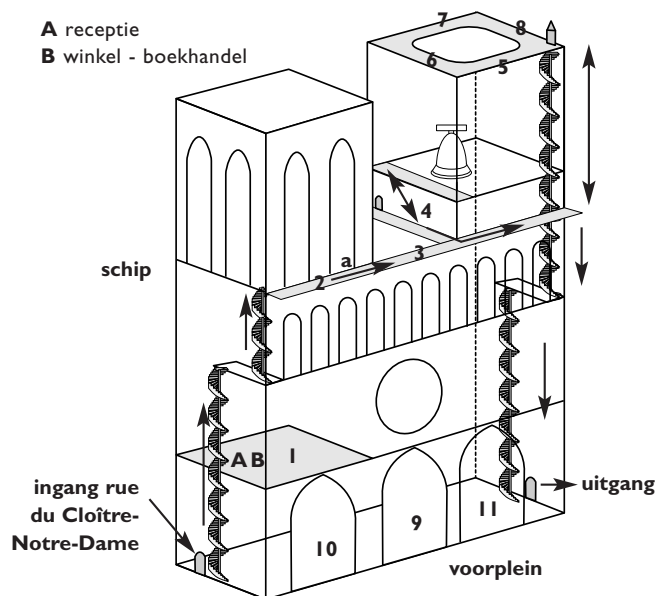
1 De hoge zaal in de linkertoren bevindt zich ter hoogte van de orgeltribune. Deze bezit een gewelf met achtkwart kruisbogen*, waarvan de sluitsteen zich op 14 meter hoogte bevindt. Achter in de zaal omringt een geheel opengewerkt torentje een opvallende wenteltrap.

In de hoogte

2 De galerij der chimaera*, op 46 meter hoogte heeft zijn naam te danken aan de beelden die de hoeken van de balustrade sieren. Deze wezens zijn in de XIXde eeuw ontworpen voor Viollet-le-Duc. Hoog op de torens prijken fantasievogels, hybride dieren en fabelmonsters. Het beroemdste van deze chimaera, de stryga* **·a·**, rechts als u binnenkomt, lijkt de veranderingen van de hoofdstad aandachtig gade te slaan. Het beeldhouwwerk dat te zien is vanaf de galerij, is bijzonder rijk: fleurons*, waterspuwers, grijnzende koppen en knoppen. De kolommen-galerij waarop de galerij der chimaera steunt, heeft zeer fijn boogwerk en versieringen.

3 Het voorplein* draagt het teken, dat het punt is waar de afstand tussen Parijs en de andere steden wordt gemeten. Een tegelpatroon geeft een gedeelte van de opzet van de voorgaande kathedraal aan. De voormalige rue Neuve-Notre-Dame is terug te zien in grote straatstenen. Het bestaan van dit voorplein is te danken aan de werken van Haussmann tussen 1860 en 1870.

4 Het belfort* van de zuidelijke toren. Hier komt u bij de grootste klok van de kathedraal*: deze XVIIde eeuwse bourdon* heet Emmanuel en weegt meer dan 13 ton. Zijn klepel weegt 500 kilo. Hij slaat alleen op belangrijke katholieke feestdagen. In de noordelijke toren slaan vier andere klokken meerdere malen per dag.

De top van de zuidelijke toren

Deze biedt een mooi uitzicht over de Seine met zijn bruggen en over een gedeelte van Parijs.

- 5 In het Westen**, op het île de la Cité, zijn de Sainte-Chapelle, het Hôtel-Dieu en het gerechtsgebouw te zien. Verderop ziet u het Louvre en de Arc de Triomphe, tegenover de Grande Arche van La Défense.
- 6 In het Noorden** stijgen de toren Saint-Jacques en de Sacré-Coeur uit boven de heuvel van Montmartre.
- 7 In het Oosten** zijn het île Saint-Louis en de Franse nationale bibliotheek te bewonderen. Als u naar het dak van het schip kijkt ziet u de spits van de kruising van het dwarsschip. Deze werd aangebracht door Viollet-le-Duc om de kleinere spits te vervangen die in de Revolutie werd verwoest. Vier groepen van drie apostelen, begeleid door de allegorische verbeeldingen van

de evangelisten, dalen aan weerszijden van de spits af. In de groep van de evangelist Johannes, voorgesteld door een adelaar, is de H. Thomas uitgebeeld met het uiterlijk van Viollet-le-Duc. Hij kijkt naar de spits alsof hij zijn werk bewondert.

8 In het Zuiden, op de linkeroever, ziet u de wirwar van de oudste woningen van het Quartier Latin en de kerk Saint-Julien-le-Pauvre. Het Pantheon overheerst op de berg Sainte-Geneviève. In het Westen verschijnen de torens van de kerk Saint-Sulpice en de gouden koepel van Les Invalides.

De oostelijke gevel vanaf het voorplein

Het evenwicht van de gevel wordt bereikt door een spel van verticale en horizontale elementen. Het verticale van de vier steunberen, de torens en de punt wordt gecompenseerd door de horizontale galerij van de koningen van Israël en Juda en daarboven de grote kolommengalerij. De drie portalen in het onderste gedeelte zijn rijk versierd met beeldhouwwerk. In het midden: de poort van het Laatste oordeel (9) met op de tympan Christus als rechter en op de latte het wegen van de zielen. Links het portaal van de Maagd (10) dat de kroning van de Maagd voorstelt op de tympan, terwijl rechts het oudere portaal van de H. Anna (11) op de tympan een Maagd met kind toont, met een Romaanse starheid.

Het bezoek kan worden afgerond met een kennismaking met de crypte en de kunstwerken van de kathedraal*.

* Uitleg op de achterzijde van dit document.